

Het leven en werk van Arseen 'Tjène' Blondé

Arseen 'Tjène' Blondé is wellicht de beroemdste schipper die de visserijsector in ons land ooit heeft voortgebracht. Hij groeide op in een arm gezin en schopte het tot kapitein, organiseerde een vissersvakbond en was zelfs medestichter van een van de grootste rederijen in de Belgische zeevisserij. Hij pionierde in Afrika en verdiende zijn sporen in de Eerste Wereldoorlog. Daarnaast was hij lange tijd gemeenteraadslid in Oostende. Een kleine geschiedenis, in de marge van het ontstaan van 'de rode vloot'.

Pannenaar

Net als zo veel anderen die in de Oostendse visserij een vooraanstaande rol gespeeld hebben, was Blondé afkomstig uit de Westhoek. Hij werd op 19 november 1880 in Adinkerke geboren. Vader Philippus Jacobus Blondé (Adinkerke, 1842) was in 1871, op 29-jarige leeftijd, getrouwd met Isabelle Elise Debeerst (Ghyvelde, Frankrijk, 1851). Zij had in haar geboorteplaats als visser gewerkt. Na hun huwelijk woonden ze in de Pannewijk in Adinkerke. Daar werden er zeven kinderen geboren, Arseen was op een na de oudste. Moeder Isabelle bracht later in Oostende nog drie kinderen ter wereld.¹ Volgens *Het Visscherijblad* voer zijn vader als visser 23 jaar lang op IJsland – 'zes lange maanden [...] om in 't gure en killige Noorden, de schamele korst brood te verdienen voor zijn vrouw en talrijke kroost'.² De Oostendse journalist Herman Moerman voegde daaraan toe: 'Het varen zat hem van jongs af aan in het bloed, zijn vader deed niet minder dan zeventien reizen naar IJsland en verloor er ook

◀ Arseen Blondé. (uit: Roland DESNERCK, *De Oostendse Visserij*)

zijn schip.³ In 1971 publiceerde het weekblad *De Zeewacht* naar aanleiding van het overlijden van Arseen Blondé een overzicht van zijn leven. Daarin komt Blondé zelf aan het woord: '[...] vader die een rasechte Pannenaar was, bedreef regelmatig de IJslandvaart om dan 's winters, met eigen schuit, er nog een centje bij te verdienen.'⁴ *De Zeewacht* had al eerder al iets over de afkomst van Blondé gepubliceerd: 'Vader Blondé was een Pannenaar die regelmatig de IJslandvaart bedreef, maar 's winters niet met gekruiste armen bleef zitten bij de keukenstoof. Dan moest er uitgevaren worden met eigen schuit. En Tjène moest mee. Geen sprake van studeren. Er dienden centen te worden binnengebracht.'⁵

Er zijn nogal wat vraagtekens bij die krantenverslagen. Heeft vader Blondé effectief 23 jaar op IJsland gevaren? Maakte hij in die tijdspanne werkelijk 17 reizen van 6 maanden? Het zijn indrukwekkende cijfers, zelfs voor een doorgewinterde IJslandvaarder uit de barre en schrale Westhoek van die tijd. Heeft hij daar zijn schip verloren? Was hij dan reder of schipper? En mocht de kleine Arseen geen school lopen omdat hij 's winters met vader moest varen? Volgens Johan Depotter, die een uitgebreide studie over de IJslandvaarders uit de Westhoek publiceerde⁶, is het wellicht overdreven dat vader Blondé op 23 jaar 17 keer naar IJsland voer. Er zijn enkel gegevens van twee campagnes. In 1875 voer Philippe Blondé inderdaad naar IJsland. Hij scheepte in Duinkerke in als matroos op de schoener *Laure*. De start van de campagne verliep moeizaam, want na vijf dagen varen, maakte het schip water in het vooronder. Op 7 maart liep de *Laure* binnen in de kleine Schotse haven Whitby voor inspectie en het nodige kalfaatwerk. Kapitein Evrard werd bovendien ziek. Op 2 april keerde het schip terug naar Duinkerke en vertrok er op 15 april opnieuw, weliswaar met een andere kapitein. De daaropvolgende zeereis van vader Philippe Blondé in 1876 verliep rampzalig. Samen met Karel Soete, 'den blinden', was hij als matroos aangemonsterd aan boord van de schoener *D 56 Martha*. Bij de start liep het al mis, want op 14 maart kregen ze zo'n pak water te verwerken dat het schip uit balans raakte en kapseisde. Gelukkig was de schoener *Cérès* in de buurt. Die zette de roeiboort uit. Bij de redding verdronken helaas toch nog twee bemanningsleden van de *Martha*: kapitein Jean Wallyn en matroos Isidore Preikfort. Vanuit Leith werden de overige drenkelingen gerepatrieerd. Dat was wellicht de laatste reis die Philippe Blondé naar IJsland gemaakt heeft.

Naar Oostende

Klopt het dat de kleine Arseen in Adinkerke niet naar school mocht omdat hij 's winters met vader de zee op moest? Wellicht was het 'gazettenpraat', want volgens *Het Visscherijblad* verliet hij in 1886 met zijn ouders zijn geboortedorp en vestigden zij zich in Oostende.⁷ Daar liep hij wel degelijk school: hij volgde er les bij de heer Tabary, de toenmalige bestuurder van de stedelijke vissersschool.

Volgens Arseen Blondé zelf was de familie al een jaar eerder, in 1885, naar Oostende verhuisd. Vader Philippe had een plaats als stuurman gekregen op de sloepen. Arseen herinnerde zich nog dat op de dag van hun aankomst ook de eerste

stoomtram toekwam, aan de halte ter hoogte van het Onze-Lieve-Vrouwecollege.⁸ Ook André Baert, kleinzoon van Marie-Louise Baert-Blondé, de op een na oudste dochter van Arseen, zei dat het gezin in 1885 naar Oostende verhuisde. De familie vond er een eerste stek op het Sint-Petrus-en-Paulusplein, in een huis waar nu het hotel *New Maritime* staat. De Blondés kregen er steun van Mong Zonnekeyn, een schipper die veel Pannenaars in Oostende hielp integreren. De hulp van Zonnekeyn was erg concreet: toen moeder Blondé ernstig ziek was, werd ze op zijn kosten in Gent geopereerd.

Elf jaar en broodwinner?

Opnieuw volgens *Het Visscherijblad* stak Arseen in Oostende al meteen met vader in zee. 't Was op zulke terugreis, dat toen hij met zijn vader aan wal stapte hier in 1887 het conflict tusschen Vlaamsche en Engelsche visschers tot zijn kookpunt gerezen was [...]'⁹ Het conflict waarvan sprake is de beroemde Oostendse vissersopstand: 'Alhoewel jong, en later meer en meer overtuigd van de gerechtigheid der Vlaamsche visschers, maakte dit een diepe indruk op zijn kinderziel, indruk die later zou opwellen tot steun en verheffing zijner werkgenooten voor wien hij alles veil had.'¹⁰ Naar eigen zeggen monsterde Arseen Blondé in 1890 aan als scheepsjongen op de *O 2*. Aan boord van de stoomtreiler *Tourquenois* van schipper Zonnekeyn werd hij voor het eerst stuurman. Tegelijk zette hij zijn studie verder, want op 1 juni 1901 behaalde hij aan de zeevaartschool het brevet van *patron-pêcheur*.¹¹ Arseen werd in dat jaar ook effectief voor het eerst schipper. In zijn monsterboekje kreeg hij toen zijn eerste 'ticket' als zeeschipper op de *O 63 Hélène* van reder Cesar Degroote.¹²

Ook over het overlijden van vader Philippe Blondé zijn de kranten onduidelijk. Volgens *Het Visscherijblad* van 1938 stierf hij al in 1891, wat voor het blad aanleiding is om volgend sfeerbeeld te schetsen: 'Elf jaar oud zijnde stierf zijn vader, een ziekelijke moeder met zeven minderjarige kinderen achterlatende waarvan hij de broodwinner was. 't Waren harde tijden, moedig scheepte hij in onder 't geleide van pionier Zonnekeyn, van wien hij steeds met vooringenomenheid spreekt. Hij bekwaamde zich in zijn vak eerst als jongen, dan als matroos en uiteindelijk als stuurman. Het loon was gering voor 't harde labeur, maar moeder was zuinig en al ontbrak den welstand toch wist zij de twee eindjes aan elkaar te knopen.'¹³

Wacht nog even met snotteren, want Gust Beyen spreekt dat vroegtijdige overlijden van vader Blondé ferm tegen. Hij weet zeker dat Philippe Blondé pas op 2 april 1932, op 89-jarige leeftijd, in Oostende overleden is. Zijn zoon Arseen deed daar op die dag aangifte van. De moeder van Arseen zou al op 10 mei 1897 overleden zijn. Ze was toen amper vijftienveertig.¹⁴

Een limietenvisser

Arseen Blondé trouwde in 1900 met Virginia Vanwetter. Hij was 20, zij 19. Over twee van de kinderen uit dat huwelijk geeft Beyen ons informatie. Arsène, Arseen

junior als het ware, werd geboren in 1907. Ook hij werd visser en voer als zestienjarige uit op de O 158. In 1932 haalde hij zijn schippersbrevet. Hij zou tijdens de Tweede Wereldoorlog in Engeland om het leven gekomen zijn. De in 1918 geboren Lucienne (Lucy) huwde met Raphaël 'Katterogge' Beyen, ooit eigenaar van het kustvissersvaartuig O 116 Lucy-Jenny.¹⁵ Volgens notities van achterkleinzoon André Baert zou Blondé niet minder dan elf kinderen gehad hebben. Maar klopt dat ook? In die aantekeningen staan immers alleen maar de namen Germaine, Marie-Louise, Fernand, Arsène jr., Lucienne, Albert (geboren in het Verenigd Koninkrijk) en Mariette (die stierf na de reis naar Engeland).

Het schippersleven van Arseen Blondé startte zoals gezegd in 1901 op de O 63 Hélène van reder Cesar De Grootte. In 1903 ging hij aan boord van de O 125 Tourquennois. Later nam hij het roer in handen van de Neptune van rederij Aspeslagh, waarmee hij rond Schotland op kabeljauw viste. Tijdens die reis kreeg hij een visserijcontroleur aan boord die vaststelde dat Blondé niet alleen kabeljauw gevestigd had, maar op onrechtmatige wijze in de kustwateren ook haring had gevangen. Hij was dus een limietenvisser. Die term drukt een praktijk uit waarin Vlaamse schippers zich specialiseerden. Naarmate de naties hun visgronden gingen beschermen en ze de visserij dus limieten oplegden, zochten die schippers de grenzen van de wettelijkheid op, door bijvoorbeeld letterlijk op de grens van voor hen verboden zones te vissen en die uiteraard ook te overschrijden van zodra de kust – letterlijk en figuurlijk – veilig was. Blijkbaar overschreden de vissers al in de vroege jaren 1900 de visserijbepalingen. Blondé werd veroordeeld tot een boete van 100 pond en zou worden aangehouden tot de boete betaald was. Hij koos dadelijk het hazenpad. 's Nachts nam hij het aangeslagen vistuig clandestien terug aan boord en koos het ruime sop.

Drie jaar later was hij opnieuw actief rond Schotland, aan boord van de O 183 Marcella, een schip van de Pêcheries à Vapeur van de bekende Oostendse reder John Bauwens. Dezelfde visserijcontroleur betrapte hem opnieuw in de kustzone. Beiden herinnerden zich de ontsnapping nog. Blondé begreep dat de rechter daardoor niet mild zou oordelen. In de haven bekookte hij met motorist August Vincke en met de stuurman een plan, wachtte het geschikte moment af en gaf dan het bevel om op volle kracht weg te varen. De kabels waarmee de Neptune aan het controleschip vastgemaakt was, sprongen als touwtjes en Blondé koos weer het hazenpad. Hij werd bij verstek veroordeeld tot een boete van 400 pond en een gevangenisstraf van zes maanden. Dat betekende dat hij zich nooit meer in Britse wateren mocht laten zien. Reder Bauwens haalde hem van de Marcella, maar Blondé bleef wel voor zijn rederij varen. Zo werd hij in 1908 ingezet voor een campagne op de Witte Zee.

Oorlog

In 1913 vertrok Blondé samen met dertien anderen, onder wie zijn broer Florimond, met de O 130 Jacqueline van rederij Pêcheries à Vapeur naar Congo om er de visserijmogelijkheden uit te testen. De bedoeling was dat ze er twee jaar zouden blijven.

Arseen Blondé (linksboven) en reder Bauwens (rechts van Blondé), 1913. Deze foto werd vermoedelijk genomen op het schip O 130 Jacqueline, van de Pêcheries à Vapeur van Bauwens, vlak voor het schip naar Congo vertrok. (Amsab-ISG, Gent)

Het werd een beroerde reis, onder meer omdat Florimond er overleed aan de gevolgen van een insectenbeet. Het werd bovendien nog erger omdat de Eerste Wereldoorlog uitbrak. De Belgen kregen het bevel om terug te keren. Na enige avonturen lukte hen dat ook, maar Oostende was intussen al een stad in volle oorlog. Blondé bleef er tien dagen en besloot toen met zijn familie naar Engeland te vluchten. In het ruim van de O 130 vonden ze 500 vluchtelingen die met hen meewilden. In Folkestone zetten ze er 452 af. De rest ging met de familie mee aan wal in Milford Haven. Dat werd hun aanleghaven, hoewel Blondé eerst van plan was om terug naar Oostende te varen om nog meer vluchtelingen op te halen. Dat ging niet door omdat hij van een schipper van een baggerboot van de firma Cloet vernomen had dat de Duitsers Oostende al binnengerukt waren.¹⁶

Avonturen genoeg. Het schip werd herdoopt in de naam Raymond en Blondé ging opnieuw varen, maar dan vanuit Milford in plaats van Oostende. Onderweg spotte hij het schip de SS Morwenna uit Montreal, dat door een Duitse onderzeeër beschoten werd. Blondé aarzelde niet en voer in rechte lijn af op de onderzeeboot

om die te kelderen. De Morwenna was ondertussen geraakt en begon te zinken. De duikboot richtte zich toen op de O 130 en schoot minstens vijftig kogels af, waarbij een visser dodelijk getroffen werd. Uiteindelijk vluchtte de duikboot omdat het schip van Blondé steeds dichterbij kwam. De Oostendenaars haalden 29 drenkelingen uit zee en pikten ook nog eens 3 gewonden op.

Dat was niet de enige oorlogsdaad die Blondé stelde en hij was niet de enige Vlaamse schipper die zich zo liet opmerken. Velen werden ervoor gelauwerd. Er zijn overigens veel krantenberichten waaruit blijkt dat Blondé inderdaad een bijzonder kranig zeeman was die meerdere keren hulp bood aan mensen en schepen in nood, en niet alleen in oorlogstijd. Daarvan getuigt een krantenstuk van een zekere R. Vercammen, waarin Blondé omwille van zijn zeemanschap bijna vereerd wordt: 'Mijn waarde Kapitein en Broeder, moedige zeebonk, edele ziel! Wat de vrienden van U denken? Dat ge een toonbeeld zijt van het heldenras dat gij zo waardig vertegenwoordigt: de zeevisscherij-bevolking.'¹⁷

Klassenstrijd

Na de oorlog keerde het gezin Blondé-Vanwetter terug naar Oostende. De vissers die de oorlog in Engeland doorgebracht hadden, hadden daar een belangrijke evolutie doorgemaakt. Ze hadden er de vakbonden aan het werk gezien, de *unions*, en daarbij geconstateerd dat het lot van hun Britse vakgenoten merkbaar beter was dan wat zij in België gewoon waren. Toen ze een tijdje in Engeland waren, brak er een staking uit onder de machinisten van de Belgische stoomsloepen. Ze eisten dezelfde lonen als hun Engelse collega's. Ze kregen daarbij de steun van de Engelse metaalbewerkers. Kapitein Arseen Blondé was hun woordvoerder. De staking duurde enkele dagen en uiteindelijk haalden ze hun slag thuis. Dankzij dat succes besloten de vissers in Milford de Union van Belgische zeelieden of Zeemansbond op te richten. Die kwam onder het bestuur van de Seamen and Firemen Union van Milford Haven te staan, waarbij alle Engelse zeelieden waren aangesloten. De Belgische reders werden in Engeland voor het eerst geconfronteerd met de kracht van de collectieve actie van de vissers. Om hun belangen te verdedigen stichtten zij de Union des Armateurs-Reedersvereniging.¹⁸

Blondé en de zijnen kwamen in Oostende toe met een treiler vol vis die ze aan de Oostendse bevolking uitdeelden. Reder Bauwens vroeg Blondé om weer naar Congo te varen om daar het pionierswerk verder te zetten. Daarvoor moest hij eerst terug naar Engeland om er in opdracht van de rederij Pêcheries à Vapeur een geschikt schip te kopen. Toen Blondé op 24 juni 1920 met de Boula Matari Oostende binnenvoer, was er in de visserij een staking aan de gang. Blondé verklaarde zich solidair met zijn collega's en kwam zo in conflict met zijn rederij. Die wilde dat hij ondanks alles naar Congo vertrok. Blondé wou dat enkel doen na de staking, met een gesyndiceerde bemanning. Door zijn volharding werd de charismatische kapitein ontslagen.¹⁹ De reders lieten er hem een hoge prijs voor betalen. Net als de eveneens militante kapitein Louis 'de boeie' Zonnekeyn vond hij geen werk meer.

Blondé herinnerde zich echter de Gentse socialist Edward Anseele, die al tijdens de vissersopstand van 1887 opgeroepen had om een eigen rederij te vormen. Met enkele vakbondsactivisten trok Blondé naar Gent, waar op 6 november 1920 voor het eerst over dat onderwerp vergaderd werd. Op 1 oktober 1921 werd uiteindelijk de nv Oostendsche Reederij gesticht, een onderneming onder leiding van socialisten die de Oostendenaars daarom al gauw als 'de rode vloot' omschreven, een vloot bestaande uit 'schepen van de bond'. Arseen Blondé, voorzitter van de Zeemansbond, werd walkapitein. Het kapitaal van de onderneming werd op 2 miljoen frank gebracht, te verdelen over 4000 aandelen van 500 frank. Arseen Blondé tekende zelf voor 30 aandelen in. Je kon hem dus in die tijd – en nadat hij al een jaar lang geen vaart meer gevonden had – al geen klein vissertje meer noemen.

De rederij heeft 30 jaar bestaan. In die periode hebben er in totaal 82 schippers voor gewerkt. Zeker in de eerste jaren speelde de socialistische vakbond van Arseen Blondé er een grote rol. In 1923 bijvoorbeeld brak er in Oostende een grote staking van de dokwerkers uit. Die duurde 13 weken. Op het Hazegras deelde de rederij een- of tweemaal per week vis uit aan de 1400 stakers. De frequentie hing af van wanneer schepen aankwamen. De rederij kocht haar eigen vis op en gaf die vervolgens aan de dokwerkers.²⁰

Ook voor de bemanning zelf betekende de rode vloot heel veel. Een varende kapitein verdiende in het begin van de jaren 1920 bij de schepen van de bond gemiddeld 2500 frank per maand, een machinist 1200, een stuurman 1100 en een matroos 600 à 700 frank.²¹ De rederij was de eerste maatschappij die haar werknemers tegen arbeidsrisico's verzekerde. De bemanning kreeg ook een voortgezette opleiding. De lonen lagen hoger dan bij andere rederijen en werden aan de index aangepast.²² Dat belette de rederij niet om tegelijk een van de allergrootste uit de Belgische visserijgeschiedenis te worden. In 1926 telde ze twintig schepen: negentien stoomvaartuigen en een motorschip. Daarop waren driehonderd vissers tewerkgesteld.²³

Wapens voor Spanje

In 1936 brak in Spanje de burgeroorlog uit. De fascistische generaal Franco viel er de democratisch verkozen regering aan. Het land splitste zich in twee kampen. België bleef in het conflict neutraal, maar de socialisten kozen wel degelijk partij, ook de Oostendse. Ze organiseerden meetings tegen het Spaans fascisme en richtten een 'komiteit ter bescherming der Spaanse kinderen' op. Het bleef niet enkel bij woorden. Jules Pourquet, een Oostends socialistisch voorman, had een Spaanse pleegzoon. 1 mei 1938 stond in het teken van de solidariteit met Spanje: er werd 2,5 ton levensmiddelen verzameld. In augustus van dat jaar was er in de velodroom een Rode Kermis ten voordele van de 'Spaansche kameraden'.²⁴ Kapitein Blondé had overigens zelf een Spaans meisje in huis gehaald.

Misschien deden de Oostendse kameraden nog meer. In 1936 werd er beslag gelegd op het schip Raymond van de rederij Rau. Men vermoedde dat het schip illegaal wapens transporteerde naar Spanje. In kisten die volgens de vrachtbrieven

Vissers van het schip O 150 van de rode vloot in Oostende brengen de visvangst binnen.
Foto: Jules Behey (Amsab-ISG, Gent)

glas bevatten, trof de douane geweren en bajonetten aan. 'Naar verluidt werden de wapens aangebracht in vier auto's komende van Antwerpen. Er zijn 120 kisten met wapens, wegende ruim 15 ton.'²⁵ Wie wilde die wapens vervoeren en naar welke bestemming? Rau bleef buiten schot, want hij had het vaartuig verhuurd aan ... Arseen 'Tjène' Blondé. Er volgde uiteraard een onderzoek. Kapitein Vilain, stuurman Camiel Lafere, de scheepsagent, vader Rau en Arseen mochten het uitleggen. Het parket verrichtte verschillende huiszoekingen bij socialisten en in de kantoren van de Transportarbeidersbond. Zo uitgebreid als het artikel in *De Gazet van Oostende* was, zo kort was het stukje in *Het Visscherijblad*. Dat leert ons wat de gevolgen voor Blondé waren, namelijk geen: 'Sedert verleden week Donderdag werd ook de heer Arseen Blondé, technisch bestuurder van de Oostendsche Reederij, die voor de zaak van de "Raymond" aangehouden werd, in vrijheid gesteld. [...] Zoals we reeds zegden: "Veel lawaai, maar niets buitengewoons kon ontdekt worden ten laste van eerlijke personen."²⁶

Visser wordt burger

Blondé werd in Oostende fel gewaardeerd. Al in 1921 werd hij in de gemeenteraad verkozen. Hij bleef gemeenteraadslid tot in 1964, met een korte tussenpauze van 1956 tot 1958.

Arseen woonde al lang niet meer bij zijn echtgenote. Hij is wettelijk nooit van haar gescheiden, maar volgens Gust Beyen had hij al voor 1932 zijn gezin verlaten: 'Ik heb nog gelezen dat hij de reputatie had een aantrekkelijk man te zijn, erg gewaardeerd bij vrouwen! De kinderen en kleinkinderen hebben hem dat ook erg kwalijk genomen. Ze hadden nog weinig contact met hem. Daardoor geraakte ik ook moeilijker aan inlichtingen.'²⁷

Volgens de intussen overleden Redgy Beyen, de zoon van kustvisser Raphaël 'Katterogge' Beyen en van Lucienne, dochter van Arseen, had Tjène een moeizame omgang met zijn familie. Ook de kleinkinderen leden daaronder. Blondé zou zijn schoonzoon Raphaël te min gevonden hebben als trouwpartij voor zijn dochter omdat hij een kustvisser was. Daarom zou Blondé hem nooit hebben willen helpen.²⁸ Ter illustratie van de aversie die er bestond tussen de diepzeevissers en de kustvissers, tussen 'Pannenaars' en 'bootsjouwers', kan dat tellen. De andere dochter van Arseen, Marie-Louise Baert-Blondé, behield wel het contact met haar vader. Aan haar kleinzoon André vertelde ze: 'Wanneer hij belde om te zeggen dat ik vis moest komen halen in het Waterhuis deed ik dat niet graag. De dienststers hingen letterlijk rond zijn nek.' Een womanizer dus.

Op een bepaald moment verhuisde Arseen van Oostende naar Bredene. De titel van een stuk in *De Zeewacht* beschrijft hem als 'een waardige zoon van Bredene'.²⁹ Toen hij Oostende verliet, was hij een gevierd man. Hij stond op de rol der Marine van de Hoge Zeevaartraad voor de Zeevisserij, maakte deel uit van het Comité der Pensioenkas voor de vissers, was medestichter van het zeemanshuis Godtschalck en zetelde in de Vissershavencommissie. Al bij al een flink palmares voor iemand die, dixit zijn dochter Marie-Louise, 'weinig geletterd was en pas goed heeft leren schrijven tussen de politiekers'. Medailles te over ook, want hij mocht een pak internationale en internationale onderscheidingen op de borst spelden en in 1963 kreeg hij ook het gulden ereplaketafel van de stad Oostende.

Wanneer hij precies in Bredene ging wonen, weten we niet, maar het was zeker toen hij nog gemeenteraadslid was: achterkleinzoon André Baert bezorgde ons een foto van het huis in Bredene, villa 'Forget me not'. Op de achterkant staat genoteerd: 'Don't forget, 3 may 52'. Een schreeuw om aandacht van Arseen Blondé die met zijn familie gebroken had? In Bredene ging hij bij zijn vriendin Rachel Valcke wonen. Het villaatje op de Kroonlaan 16 bestaat nog steeds, maar het draagt niet meer dezelfde naam. Rachel Valcke overleefde haar minnaar met een jaar en ze delen sindsdien hetzelfde graf op het oud-kerkhof in Oostende.

De neergang van de rode vloot

Dit artikel is niet de plaats om dieper in te gaan op de geschiedenis van de nv Oostendsche Reederij.³⁰ We willen er enkel nog op wijzen dat de vakbond gaandeweg uit het beheer van de rederij werd geweerd. In de jaren 1940 was er van een ‘socialistische rederij’ al lang geen sprake meer. Naar aanleiding van de inhuldiging van een nieuwe aanwinst voor de rederij beschreef *Het Nieuw Visserijblad* in 1947 hoe Gust Balthazar, de toenmalige voorzitter van de beheerraad, over de kwestie sprak: ‘Hij lochenstrafte de legende dat de Oostendsche Reederij zou verband houden, noch rechtstreeks noch onrechtstreeks met om het even welke politieke partij.’³¹ Het was een statement dat kon tellen en dat ook de nodige ophef maakte ‘omdat dit beschouwd werd als een verloochening van het vaderschap van de “Rode Vloot”’.³² Een en ander blijkt trouwens ook uit de naamgeving van de vaartuigen van de rederij. Hoewel het de gewoonte was om de schepen naar socialistische voormannen te noemen, kregen de aanwinsten van 1947 de namen ‘Winston Churchill’ en ‘Franklin D. Roosevelt’ – niet bepaald socialisten. Een uitzondering daarop was de O 148 ‘Captain Arseen Blondé’, ook in 1947 ingehuldigd. Een schip kreeg dus Tjènes naam. Tim Maertens vermoedt overigens dat de samenwerking tussen de rederij en de vakbond al in 1936 niet meer vlot liep. Al voor 1936 was Arseen Blondé uit het bestuur van de bond gestapt. De leiding kwam in handen van Louis Major, die in 1936 met de afgevaardigden van de rederij in conflict kwam over een loonkwestie. Major onderhandelde voor de vakbond, walkapitein Blondé zat aan de overkant van de tafel en onderhandelde ten gunste van ... de rederij.³³ Het kan verkeren ...

- 1 Johan DEPOTTER, *Onze IJslandvaarders*, Gent: Academia Press, 2011.
- 2 Wie en wat – Arseen Blondé. In: *Het Visserijblad*, 01/1938.
- 3 Herman MOERMAN, Hoe kapitein Arseen Blondé tweemaal de kustwacht wist te verschalken. In: *Het Laatste Nieuws*, 25/01/1966, bijzondere uitgave Oostende.
- 4 Ed LAUWERS, Arseen Blondé kende een avontuurlijk leven op zee. In: *De Zeewacht*, 24/12/1971. Hetzelfde artikel werd overigens al eerder gepubliceerd, in 1959 in het tijdschrift *Flash*.
- 5 Ed LAUWERS, ‘Captain’ Arseen Blondé, een waardige zoon van Bredene. In: *De Zeewacht*, s.d.
- 6 Johan DEPOTTER, *Onze IJslandvaarders* [...].
- 7 Wie en wat – Arseen Blondé [...].
- 8 Wie en wat – Arseen Blondé [...].
- 9 Wie en wat – Arseen Blondé [...].
- 10 Wie en wat – Arseen Blondé [...].
- 11 Gust BEYEN, Kwartierstaat van Arsenius Franciscus Blondé. In: *’t Calcoentje*, 14(1995)4. Gust Beyen heeft verre familiebanden met Arseen Blondé. Lucy Blondé, de dochter van Arseen die in Folkestone werd geboren, trouwde met de Oostendse visser Raphaël ‘Katterogge’ Beyen, een neef van Gusts vader.
- 12 Ed LAUWERS, Arseen Blondé kende [...]. Dat monsterboekje konden we helaas niet inkijken. Achterkleinzoon André Baert vermoedt dat het in het bezit is van familieleden die naar Wallonië uitgeweken zijn.
- 13 Wie en wat – Arseen Blondé [...].
- 14 Gust BEYEN, Kwartierstaat [...].
- 15 Gust BEYEN, Kwartierstaat [...].
- 16 Ed LAUWERS, Arseen Blondé kende [...].
- 17 We hebben enkel een fotokopie van het artikel. De krant (wellicht van socialistischen huize) en de datum staan er niet bij.
- 18 Tim MAERTENS, *De Oostendsche Reederij NV (1921-1951) in het kader van de Belgische zeevisserij*, VUB, masterproef, 2008.
- 19 Tim MAERTENS, *De Oostendsche Reederij* [...].
- 20 Louis VANDE CASTEELE, *De Oostendse Reederij 1921-1951*, uitgave in eigen beheer, 1980.
- 21 Gust BEYEN, Kwartierstaat [...].
- 22 Jaak MERTENS, *Huldekaartje naar aanleiding van de 100ste verjaardag van de socialistische beweging*, 1985.
- 23 Louis VANDE CASTEELE, *De Oostendse Reederij* [...].
- 24 André VERMOTE & Michel VERMOTE (red.), *Recht door zee. Bijdragen tot de geschiedenis van de socialistische arbeidersbeweging in het arrondissement Oostende-Veurne-Diksmuide (tot 1940)*, Gent: AMSAB, 1990.
- 25 *De Gazet van Oostende*, 25/09/1936.
- 26 *Het Visserijblad*, 10/10/1936
- 27 Gust BEYEN, Kwartierstaat [...].
- 28 Eddy SERIE, *Visserij was de bron*, Oostende: Vriendenkring Noordzee-Aquarium, 2008. Redgy Beyen spreekt over Arseen Blondé op p. 28.
- 29 Ed LAUWERS, ‘Captain’ Arseen Blondé [...].
- 30 Die kwam al uitgebreid aan bod in *Het Visserijblad* en werd door Tim Maertens en Louis Vande Castele vakkundig uitgeplozen.
- 31 *Het Nieuw Visserijblad*, 23/05/1947.
- 32 *Het Nieuw Visserijblad*, 02/01/1948.
- 33 Tim MAERTENS, *De Oostendsche Reederij* [...].